

Gorenjske

Izdaja: Gorenjski tisk / Urednik:
Uredniški odbor / Odgovorni
urednik: Slavko Beznik
Telef. ureadništva 475 — uprave 190
Tekoči račun pri Komunalni banici
Kranj Št. 61-KB-1-Z-135 / Izhaja v
ponedeljek in petek / Naročnina:
letna 600, pollet. 300, mesečna 50 din

KRANJ, 2. JULIJA 1956
LETO IX. — ST. 52
DIN 10.—

Z redne letne skupščine OZZ

Poslovne zveze naj bodo odraz potreb

Ustanovljena je gospodarska poslovna zveza v Kranju

KRANJ, 30. junija.

Včeraj je bila v zgornji sindikalni dvorani skupščina Okrajne zadružne zveze v Kranju, kateri so razen delegatov prisostvovali še podpredsednik OLO Kranj Ivan Bertonec - Johan ter tajnik Glavne zadružne zveze LRS Ivan More. Brž po skupščini OZZ pa je bila tudi ustanovna skupščina gospodarske poslovne zveze, ki bo imela svoj sedež v Kranju. Za predsednika OZZ je bil ponovno izvoljen dosedanji predsednik Tone Hafner.

Na dnevnem redu so bila kot običajno poročila upravnega odbora, nadzor,ega odbora in drugih organov Okrajne zadružne zveze.

Iz poročila predsednika OZZ Toneja Hafnerja povzemamo nekaj ugotovitev. Ko je govoril o politični in gospodarski vlogi kmetijskih zadrug je dejal, da je največji negativni pojav našega kmetijstva v tistih zadrugah, kjer je le-ta predmet izkorisčanja bodisi članstva in upravnega odbora KZ ali pa samih uslužbenec. Nekateri upravni odbori vodijo namreč namerno tako gospodarjenje z namenom, da bi imela zadruga ob koncu leta čim manj dobička. Politika cen do članstva zadrug je naperjena predvsem v škodo zadruge in to do take mere, da še najbolj uslužnostna trgovina tega ne bi mogla.

Negativni pojav je tudi v tem, da zadruge nimajo včlanjenih večine kmetovalcev na svojem področju, ali pa imajo z njimi takoj slab stik, da nobena dejavnost razen potrošne trgovine, ne deluje. Prav v teh primerih je kontrola članstva nad uslužbenimi zadrugami v niso redki primeri, da posamezni uslužbenec bodisi ne vodijo računa o vseh potrebah kmetijstva, hodiši zapadajo celo v kriminal dejanja.

Take zadruge tudi trpljo veliko gospodar. Škodo ker nihče ne skrbti za izobrazbo kadrov in prav tako za pravo-
časno zamenjavo nesposobnih uslužbenec.

Okrainja zadružna zveza je v preteklem letu dosegla precejšnje uspehe pri pospeševanju kmetijstva in socialistični preobrazbi naše vasi. Ti uspehi so zlasti vidni v živinoreji in mlekarstvu, kjer se je odkup mleka od leta 1953 povečal skoraj za 100%.

GOSPODARSKO POSLOVNA ZVEZA V KRAJNU IN KMETIJSKO PROIZVAJALNE PODROČNE POSLOVNE ZVEZE

Po odmoru so delegati v istem se stavu prisostvovali ustanovnemu občnemu zboru gospodarsko-poslovne zveze, ki bo imela svoj sedež v Kranju.

V izvajanjih ing. Janeza Perovška o teh problemih smo zasledili, da bi gospodarsko-poslovna zveza združevala sedanja podjetja OZZ. Osredotočeno te v tej gospodarski poslovni zvezzi bi predstavljalo sedanje Trgovske podjetje OZZ, v zvezo pa bi pritegnili še mersarska podjetja in druge.

Naloga gospodarske poslovne zveze bi bila predvsem v tem, da bi resnično vodila račun o potrebah kmetijskih zadrug na Gorenjskem, hkrati pa pomogla, da tržni viški, ki se sedaj v zadrugah že pojavljajo, ne bi tišali kmeta. Razen tega naj bi gospodarsko-poslovna zveza tudi razbremeniila OZZ, ki bi se v bodoče predvsem pečala s

pospeševanjem kmetijstva na Gorenjskem.

Drugo vprašanje pa so področne

TRAKTOR — »Atomska bomba« v kmetijstvu

kmetijsko-proizvajalne zveze. Te organizacije naj bi bile predvsem stvar samih zadrug. OZZ teh oblik združevanja v posameznih predelih Gorenjske ne bo vsljevala. KZ, zlasti manjše, naj same predvidijo, ali je ustanovitev take kmetijsko-proizvajalne zveze utemeljena in potrebna za določeno področje ali ne. Naglica v teh primerih nikakor ni na mestu, kajti ustanavljanje takih zvez mora vsekakor temeljiti na vsestranski gospodarski analizi takega področja.

V razpravi o teh vprašanjih je bilo moč zapaziti, da delegatom pravi namen teh medzadržavnih teljev, še ni popolnoma jasen. Zato bo treba se precej pojasnjevanja, da bi prav vsi dojeli smotrnost in gospodarsko utemeljenost ustanavljanja takih področnih kmetijsko-proizvajalnih zvez.

Sama zakonodaja bo predvidela ustanavljanje takih zvez. Vendar bo zlasti treba razčleniti vprašanje delavskega in družbenega upravljanja v takih zvezah. Prav tako pa tudi odnose tako med gospodarsko poslovno zvezo do OZZ in kmetijsko-proizvajalne poslovne zvez.

Na vsak način po mora sama praksa pokazati, kaj in kje je pravilnejše in smotrneje ustanavljati take zvez.

Ob koncu je bil izvoljen iniciativni odbor, ki naj bi spremjal probleme v zvezi z ustanavljanjem področnih kmetijsko-proizvajalnih poslovnih zvez.

Roko bodo počastili „Dan borcev“

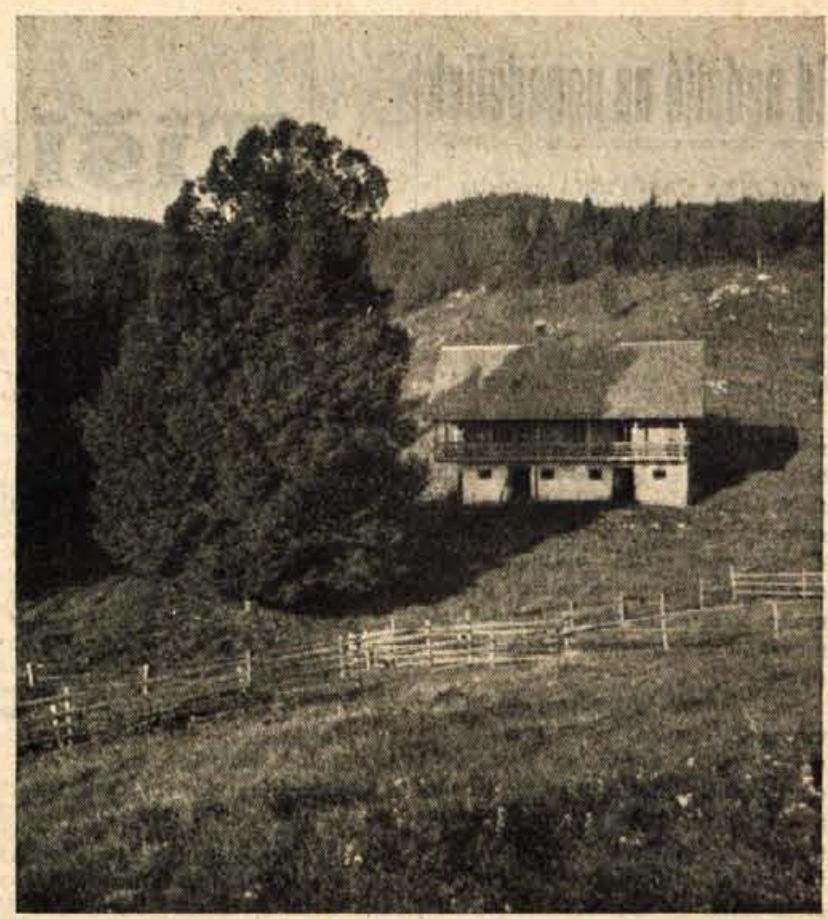
V Kranju bodo krajne organizacije SZDL in ZB NOV, skupno z ostalimi organizacijami proslavile »Dan borcov« s polaganjem vencev pred spomeniki in spominski ploščami padlih borcev in žrtv fašističnega terorja. Temu bodo sledile slavnostna akademija s koncertnim programom, pionirski nastop, razne športne prireditve, predvajanje filmov na prostem in za zaključek še gostovanje zborov narodnih plesov in pesmi »LADO« iz Zagreba.

Na Bledu bodo priredili družbeni večer borcev s kulturnim programom.

Na Jesenicah bo na predvečer slavnostna akademija in družbeni večer. Sledil bo izlet borcov zdržen z obiskom partizanskih krajev.

V Radovljici bodo počastili praznik s polaganjem vencev, z akademijo, zborom in družbenim dnevom.

Tudi po ostalih krajih Gorenjske bodo počastili ta dan z akademijami, zbori borcov, s polaganjem vencev na grobove padlih borcev in talcev ter raznimi kulturnimi in športnimi prireditvami. Ponekod bodo odkrili spo-

Na Vodoviški planini je kmalu po okupaciji zaživelno; tu so se začeli zbirati prvi ilegalci, partizani. Nedaleč severno od te planine je mal Gregorjevec, pod katerim so se sestali na konferenci 17. julija 1941 člani vojnih in partijskih komitejev kranjskega in jeseniškega okrožja. Konferenco je vodil Stanko Zagari, prisostvovali pa so ji tudi Tomo Brejc, Lojze Kebe, Gregorčič itd. Tedaj so bili sprejeti važni sklepi v zvezi s pripravami za narodnoosvobodilno borbo na Gorenjskem. Določen je bil tudi dan za pričetek vstaje. 29. junija 1941 pa je bila blizu Vodic ustanovljena prva Jelovška četa, ki je kasneje dobila ime Ilije Gregoriča. Še isti dan so borci s tovarišem Zagarijem zaprsegli, da bodo branili čast svoje domovine, pa čeprav bo treba žrtvovati svoja življenja.

4. julij - Dan borcev

Ob dnevu vstaje jugoslovenskih narodov

Lets poteka 15 let, ko je nemški fašistični škoren po izdajstvu oblastnikov stare Jugoslavije pogazil našo državo in s svojo vojaško silo, polico in gestapom zagospodaril nad njo. Komunistična partija je na nevarnost nemške agresije opozarjala delovne množice Jugoslavije že več let prej, predvsem pa na delovanje pete kolone, ki je z vedenjem takratnih jugoslovenskih voditeljev pripravila teren za nemško okupacijo. Ker so bili razredni odnosi pri nas zelo zaostreni, zaradi težkega socialnega stanja delovnih ljudi, brezposelnosti, draginje, brezpravnosti, so se takratni voditelji v strahu pred svojimi lastnimi množicami rajši odločili za izdajo, kot da bi razpoložljive obrambne sile usmerili v obrambo domovine.

Komunistična partija je pod vodstvom tovariša Tita v tem odločilnem momentu krepko prijela vodstvo v svoje roke. Ko je Hitler že začel izvajati svoj osvajalni in uničevalni načrt, je pokazala množicam perspektivo — izhod iz nastalega položaja. Komunistična partija je na vsem ozemju Jugoslavije začela povezovati vse roditelje, brez ozira na politično opredeljenost in jim vlivala vero v svoje lastne sile.

4. julij 1941 je bil ta zgodovinski datum, ko je CK KPJ sprejel sklep, da je treba začeti z oboroženo borbo proti okupatorju. Ta sklep so s tega sestanka ponesli v vse dele Jugoslavije člani Centralnega komiteja in se je tudi takoj začel uresničevati. To nam dokazujejo vstaje v juliju širom Jugoslavije. Naši narodi so zaupali vodstvu Komunistične partije, ki jih je vodila

v težkih dneh NOB in jih s težkimi žrtvami pripeljala do zmage.

Nacionalna in socialna osvoboditev je sprostila vse ljudske sile naše države. Začeli smo urejati nove družbeno-ekonomiske odnose, začeli smo oblikovati novega človeka, ponosnega na svojo zmago in dosežene rezultate. Naš človek se je zavedal, da je z zmago revolucije začel sam gospodariti z bogastvom naše zemlje, saj je odstranil vse tuje kot domače izkorisčevalce. Ker nismo takrat našli razumevanja za svoje težave nikjer v svetu, smo se morali zanesti na lastne sile. Začeli smo z lastnimi sredstvi ob večnih naporih in znoju obnavljati domovino in jo dvigati iz zaostalosti.

Danes po 15 letih, od kar smo prijeli za puške in po desetih letih, kar živimo v svobodi, lahko ugotavljamo, da naši napori niso bili zmanj. Po zslugi teh je močno porasla ekonomika baza našega gospodarstva, s tem pa se je utrdila gospodarska in politična neodvisnost. Delavski razred, podprt z vsemi progresivnimi družbenimi slovili našem želje, je izvajeval zmago, katero danes priznava ves napredni svet. Argumenti so tako močni, da teh uspehov ne morejo prezeti niti naši sovražniki.

Z našo borbo, socialistično izgradnjo, raste in se razvija tudi ljudska oblast in dobiva vedno večjo, množično osnovno. Organi delavskega in družbenega upravljanja vodijo celotno naše družbeno življenje. Na sto in sto tisoč državljanov naše socialistične domovine sodeluje danes v reševanju problemov našega gospodarstva, prosvete, zdravstva itd. Razvija se borba za večanje produktivnosti dela tako v rudarstvu, industriji, kmetijstvu, obrti itd. in s tem borba za dvig življenjskega standarda našega delovnega človeka.

Ko pogledamo v preteklost 15 let, ugotovimo, da se od tega pomembnega datuma zelo hitro odmikamo. Sprito pestrosti dogodkov včasih tudi pozabljamo na življenje v starj Jugoslaviji, ko smo bili sužnji tujih in domačih kapitalistov. Dolžni smo, da o tem na vsakem koncu seznanjam predvsem našo mladino, ki ne ve, kakšni so bili družbeni odnosi v tistem času, to je v času kapitalističnega gospodarstva, ko je bil delovni človek brez pravic. Vse to nas navaja k temu, da za vsako ceno čuvamo pridobitve naše NOB in ljudske revolucije, v sestisti, da je tu garancija vedno boljšega življenja delovnih ljudi.

Ob prazniku vstaje jugoslovenskih narodov smo trdno odločeni še z večjo vnoemo nadaljevati začrtano pot po smernicah, ki nam jih nakazuje naša partizanska in državna vodstva. Preteklih 15 let nam kaže, da so bili ti uspehi dosegjeni z vso materialno in moralno podporo vodstvu, s tovarišem Titom na čelu. Dokazali smo že, kaj lahko napravi majhna država, če je enotna in če je prepričana v svoje lastne ustvarjalne sile. Zato kličem smejno naprej, k novim in novim zmagam!

IVAN BERTONCELJ - JOHAN

V sredo, 4. julija bo v Zadružnem domu na Primskovem nastopil ansambel narodnih plesov in pesmi Hrvatske »Lado« iz Zagreba. Ta plesna skupina nastopa doma in v tujini z velikimi uspehi. 1954. leta je »LADO« na mednarodnem tekmovanju v Ljubljani dobil prvo nagrado. Ansambel redno sodeluje na kulturnih festivalih v Opatiji, Puli, Ljubljani in Dubrovniku. Publiku ga povsod navdušeno sprejema. Glasba, noša in ples, ki jih zbor izvaja, so verna slika ljudske folklore. Kdorkoli je do sedaj videl njegov program, ne more pohvaliti odlične izvedbe plesalev, pevcev in muzikantov. Upamo, da bodo tudi na Primskovem doživeljili lep sprejem.

Drznost je določala zmagovalce

Jezersko, 1. julija.

Danes je priredilo AMD Kranj medklubske gorske dirke na Jezersko. — Borbe za najboljši čas dneva se je udeležilo 43 tekmovalcev iz Ljubljane, Kranja, Tržiča, Nove Gorice, Trbovelja, Celja, Hrastnika in z Reke.

Proga je bila dolga 3700 m. Stevilni zavoji in napetost ceste so zahtevali od tekmovalcev dokajšnjo mero spremnosti in drznosti, od strojev pa veliko zmogljivost.

Mnogo zanimanja je vzbudil start rolerjev, ki so se tudi na najstrmejših delih ceste dobro odrezali. — Posebno pozornost in simpatije velikega števila gledalcev vzdolž proge bilo jih je preko 5000 — je vzbudilo startna številka 17 — 23-letna Mara Bratina — članica AMD Nova Gorica. Najboljši čas dneva 3.27.2 je dosegel Karel Ličen s sovozačem Nikom Mat-

MLADINSKO PRVENSTVO LRS V KOSARKI

V četrtek in petek je bilo v Ljubljani mladinsko prvenstvo Slovenije v košarki. Nastopilo je 6 moštev iz Maribora, Ljubljane in Kranja. Vsa moštva so bila zelo borbena, medtem ko so tehničko zrelo igro pokazala le nekatere. Ze po prvih srečanjih smo lahko sklepali, da se bo borba za prvo mesto vodila med »Olimpijo« in »Ljubljano«. Tekma med temi ekipama je bila tudi najbolj zanimiva.

Rezultati, ki so jih dosegli Kranjčani: Ljubljana — Triglav 51:17, Triglav — Branik 43:39, Odred — Triglav 38:36, Maribor — Triglav 41:26, Olimpija — Triglav 52:24.

Vrstni red moštev: 1. Olympia 10, 2. Ljubljana 8, 3. Maribor 6, 4. Branik 2, T. Odred 2, 6. Triglav 2.

F. Stifkovič

Prijateljska srečanje

Med tednom so imeli novinarji »Glasa Gorenjske« v gosteh strelec iz Preddelu in imeli z njimi prijateljski streški dvoboj. Za vsako ekipo so tekmovali štirje streleci. Medtem ko je SD

IZTOK — za prvič odlično

»Franc Mrak« dobro poznana ne le po Gorenjskem, pa so novinarjilahko rečemo, prvič streleci z zračno puško razumljivo je, da je bil temu primeren tudi končni rezultat. Streleci iz Predelu so dosegli 980 krogov (Ciglic 242, Govekar 243, Hudobivnik 249, Balačič 246), novinarji pa 840 krogov (Ausec 239, Fajon 210, Škufer 191, Perdan 200).

R. Carman

R. Carman

Športni dan SD „Triglav“

Clanji športnega društva »Triglav« iz Kranja imajo samo te želje: da bi postal šport med Kranjčani čim množičnejši, da bi bile njihove vrste čim številnejše in da bi bilo sodelovanje med njimi in ostalimi čim tesnejše povezano in čim boljše. Napak bi bilo sicer trditi, da te želje še niso uresničene, toda nič se ne bomo zmotili, da niso še popolne in da

bo potrebno za doseglo tega cilja — enotne in skupne športne dejavnosti — še precej storiti. Zato je misel SD »Triglav« vredna vsega priznanja. Namreč, da bi čim laže uresničili svoje želje, bodo prihodnjo nedeljo 8. julija organizirali športni dan — množični izlet na Ješta, kjer se bodo udeleženci izleta zabavali z raznimi športnimi igrami in katerega se lahko udeleži vsakdo.

97

Ni bilo težko priti zdaj iz kloštra. Jurij Kozjak je prevaril svoje dozdanje pajdaše, rekoč, da so se mu vdali vsi v kloštru s to pogodbo, da oprostijo njega in ujete tovariše, ako se jim dovoli prostim oditi. Janičarjem bilo je prav. Celo, ko je glavar namenil se, da hoče kristjane spremiti do grada, ni mu se nihče upiral, da-siravno se je to vsem več ko čudno zdelo. Veliko krdelo je hotelo iti z njim.

To se vé, da se je Jurij temu upiral in nazadnje vzel le čisto majhno število s seboj. Vendar kmalu pride to krdelce v turški tabor nazaj in naznani, da jih je glavar zapustil in šel s kristjani v grad Kozjak. Jeza, ki se je zavoljil tega vnela med Turki, skazala se je v tem, da so zapalili Turki, skazala se je v tem, da so. Kaj radi bi napadli grad, ali vedeli so, kako nevaren je Jurij Kozjak, zato se podvajajo za veliko vojsko.

Že medpotoma je Marko poslal dva hlapca naprej v grad, da bi tam oznanila veselo novico.

Peter bil je že tačas iz krške jame v grad prišel. Ko bi z vredrega treščilo vanj, ne bi se bil bolj prestrašil, kakor ga je prestrašilo naznani, da je vsa njegova hudobija poznana. Kar sta hlapca poročila, da je nekaj veleval Marko, da je po-zabljeno, tega Peter že ni več slišal, kajti izginil je.

Ze v tem tednu pričnejo kranjski plavalci s tekmovanjem v novi sezoni. Čakata jih dve težki srečanji. V četrtek se bodo pomerili z ekipo ZPK »Ljubljana« v Ljubljani za naslov prvakova slovensko - hravtske lige (1955). Ker je dvoboj v začetku plavilne sezone in muhasto vreme tekmovalcem ni dopuščalo takega treninga kakor si cer, ni pričakovati kakih blestečih rezultatov. Borba pa bo vseeno zelo zanimiva, saj ekipo tvorita vrh sloven-

skega plavanja. Kranjčani so bili Ljubljancam vedno trd orah in zato so

se za to srečanje že posebej pripravili. Ljubljancani so bili do sedaj še vedno zmagovalci in so tudi to pot favoriti. Ne smemo pa pozabiti na kvalitetno kranjskih plavalcov, ker še nikoli v zadnjih letih niso igrali podrejene vloge. Letos je ekipa še nekoliko močnejša, saj je ojačana z Zrimškom, ki že celo leto trenira v Kranju.

V nedeljo pa bo v Kranju prvi dvoboj v okviru slovenske lige. Kranjčani bodo sprejeli v goste ekipo Kamnika, s katero so imeli tudi vedno težave, vendar se je že lani videlo, da so Kranjčani le boljše moštvo. Plavali bodo po novih propozicijah, ki so določene za slovensko ligo. Vsak plavalec bo smel nastopiti le dvakrat dnevno. Nastopiti bosta morali od vsa-

Prireditve za prireditvijo

MLADINSKO PRVENSTVO LRS V KOSARKI

V četrtek in petek je bilo v Ljubljani mladinsko prvenstvo Slovenije v košarki. Nastopilo je 6 moštev iz Maribora, Ljubljane in Kranja. Vsa moštva so bila zelo borbeno, medtem ko so tehničko zrelo igro pokazala le nekatere. Ze po prvih srečanjih smo lahko sklepali, da se bo borba za prvo mesto vodila med »Olimpijo« in »Ljubljano«. Tekma med temi ekipama je bila tudi najbolj zanimiva.

Rezultati, ki so jih dosegli Kranjčani: Ljubljana — Triglav 51:17, Triglav — Branik 43:39, Odred — Triglav 38:36, Maribor — Triglav 41:26, Olimpija — Triglav 52:24.

Vrstni red moštev: 1. Olympia 10, 2. Ljubljana 8, 3. Maribor 6, 4. Branik 2, T. Odred 2, 6. Triglav 2.

F. Stifkovič

Prijateljska srečanje

Med tednom so imeli novinarji »Glasa Gorenjske« v gosteh strelec iz Preddelu in imeli z njimi prijateljski streški dvoboj. Za vsako ekipo so tekmovali štirje streleci. Medtem ko je SD

IZTOK — za prvič odlično

»Franc Mrak« dobro poznana ne le po Gorenjskem, pa so novinarji lahko rečemo, prvič streleci z zračno puško razumljivo je, da je bil temu primeren tudi končni rezultat. Streleci iz Predelu so dosegli 980 krogov (Ciglic 242, Govekar 243, Hudobivnik 249, Balačič 246), novinarji pa 840 krogov (Ausec 239, Fajon 210, Škufer 191, Perdan 200).

R. Carman

R. Carman

Športni dan SD „Triglav“

Clanji športnega društva »Triglav« iz Kranja imajo samo te želje: da bi postal šport med Kranjčani čim množičnejši, da bi bile njihove vrste čim številnejše in da bi bilo sodelovanje med njimi in ostalimi čim tesnejše povezano in čim boljše. Napak bi bilo sicer trditi, da te želje še niso uresničene, toda nič se ne bomo zmotili, da niso še popolne in da

bo potrebno za doseglo tega cilja — enotne in skupne športne dejavnosti — še precej storiti. Zato je misel SD »Triglav« vredna vsega priznanja. Namreč, da bi čim laže uresničili svoje želje, bodo prihodnjo nedeljo 8. julija organizirali športni dan — množični izlet na Ješta, kjer se bodo udeleženci izleta zabavali z raznimi športnimi igrami in katerega se lahko udeleži vsakdo.

Prvem moštva dve waterpolo ekipe in spremenilo se bo doseganje točkovnega skokov. Te propozicije bodo vse navlajajo in izpeljuje markirana pota, tako da bodo Dobrča, Kocfe in Storžič čim laže dostopni. Tudi postopek s pomočjo ljudske oblasti obnavljajo in izpopolnjujejo. ACo

USPEH KAMNIŠKIH ODBOJKARJEV

Kamnik, 1. julija.

Prva odbojkarska tekma med Kamnikom in Jesenicami se je končala s 3:2 v korist Jesenice. Na protest Kamnika, zaradi napak pri sojenju, je bila tekma razveljavljena, danes pa sta se nasprotnika spet sestala v Kamniku. Tekma je bila izenačena in ostra, saj sta se 3 in 5 niz končala z 18:16 v korist Kamnika. V zadnjem nizu sta se obe moštvi večkrat izmenjali v vodstvu in Jeseničani so imeli vsaj 10-krat priliko, da dosežejo zmagovalto točko. Na koncu pa je ne-pričakovano zmaga pripadla Kamniku s 3:2. V predtekmi so odbojkarje Kamnika premagale Ilirijo iz Ljubljane s 3:2.

LADKO ZRIMŠEK

Mito Trefalt

Rezultati zadnjih športnih dogodkov

Milano, 30. junija.

Kolesar Jacques Anquetil (Francoz) je izboljšal svetovni rekord v hitrostni vožnji. V eni uri je prevozil 46 km in 179 m.

Milano, 30. junija.

Nogometno moštvo Milana, ki je premagalo na svojem igrišču enajstoro Benfica iz Lisbone s 4:2 (2:0), se je plasiralo v finalno tekmovalje za »Latomski pokal«.

Ljubljana, 30. junija.

Danes popoldan se je začelo v Ljubljani republiško prvenstvo zveznega razreda v vajah na orodju. Medtem ko na prvenstvo sodeluje 13 članov in 8 članic, vodiča po prvem dnevu Miro Cerar s 27,65 točkami in Pogačnikova z 18,77 točkami (oba Narodni dom Ljubljana).

Beograd, 1. julija.

Včeraj se je v Beogradu pričel vinski mednarodni atletski miting, na

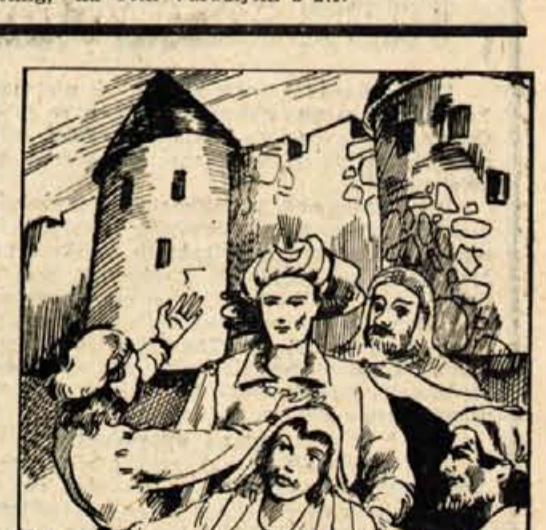
katerem sodelujejo razen naših tudi atleti Bolgarije, Grčije, Turčije, Poljske, Rumunije, CSR, Anglije in Nemčije. Medtem ko so prvi dan mitinga doseženi zelo dobrni rezultati, moramo posebno poudariti nov svetovni rekord v metu kopja — 83,66 m — ki ga je dosegel Poljak Januš Sidlo.

Helsinki, 30. junija.

V srednjem kategoriji na tekmovalju za prvenstvo Evrope v dviganju utegi je osvojil naslov prvakova Francoz Debouf (427,5 kg) pred Osipom (SZ) in Bolgarom Veselinovim.

Opatica, 30. junija.

Na evropskem prvenstvu v namiznem tenisu za mladince naši mladi reprezentanti niso dosegli pomembnejših rezultatov. Medtem ko so mladinci osvojile zadnje, 5. mesto, je med mladincami pomembnejši rezultat dosegel le Zagrebčan Hrbud, ki se je priboril v polfinale, kjer pa je zgubil v Madžarom Varadijem z 2:0.

97

98

99

100

Ni bilo težko priti zdaj iz kloštra. Jurij Kozjak je prevaril svoje dozdanje pajdaše, rekoč, da so se mu vdali vsi v kloštru s to pogodbo, da oprostijo njega in ujete tovariše, ako se jim dovoli prostim oditi. Janičarjem bilo je prav. Celo, ko je glavar namenil se, da hoče kristjane spremiti do grada, ni mu se nihče upiral, da-siravno se je to vsem več ko čudno zdelo. Veliko krdelo je hotelo iti z njim.

To se vé, da se je Jurij temu upiral in nazadnje vzel le čisto majhno število s seboj. Vendar kmalu pride to krdelce v turški tabor nazaj in naznani, da jih je glavar zapustil in šel s kristjani v grad Kozjak. Jeza, ki se je zavoljil tega vnela med Turki, skazala se je v tem, da so zapalili Turki, skazala se je v tem, da so. Kaj radi bi napadli grad, ali vedeli so, kako nevaren je Jurij Kozjak, zato se podvajajo za veliko vojsko.

Že medpotoma je Marko poslal dva hlapca naprej v grad, da bi tam oznanila veselo novico.

Peter bil je že tačas iz krške jame v grad prišel. Ko bi z vredrega treščilo vanj, ne bi se bil bolj prestrašil, kakor ga je prestrašilo naznani, da je vsa njegova hudobija poznana. Kar sta hlapca poročila, da je nekaj veleval Marko, da je po-zabljeno, tega Peter že ni več slišal, kajti izginil je.

V gradu veselja ni bilo ne konca ne kraja, ko se je razširila vesela vest, zlasti med starejšimi hlapci.

Ko se je vse veselilo in kričalo v gradu, vidé novega gospoda v turški obleki, manjkalo je Petra. Zastonj je stari Marko, ves solzen od samega veselja, za njim povpraševal, zastonj so družina ves grad pretaknili. Petra ni bilo. Tudi cigana ni bilo videti.

Arheologi v Drulovki pri Kranju

KRANJ, 1. JULIJA.

Na gozdnatem področju med vasjo Drulovko in sotesko Save so pred tedni naleteli pri kopanju jame za cisterno, na zanimive in mnogo obetajoče arheološke izkopanine, ki so vzbudile pozornost arheologa univ. prof. dr. Korošca. Prva sondiranja, ki so se začela od podprtja Slovenske akademije znanosti in umetnosti in sodelovanju arheološkega seminarja prirodopisno-matematične-filozofske fakultete v Ljubljani, so pokazala, da gre za selliše večjega obsega, medtem ko so prve izkopanine potrdile preliminarne predpostavke arheologa prof. Korošca, da izvirajo selliše iz konca milijone kamene dobe, t. j. med leti 2200 in 2000 pr. n. št.

Med dosedanjimi izkopaninami prevladujejo keramični objekti iz gline; čeprav so le-ti slabo ohranjeni, vendar opozarjajo na primitivne poizkuse likovne umetnosti — ornamentalno. Preprosti okras tvojijo izrezane črtice in točke raznih velikosti. Izstopajoča

rdeča barva da slutiti pri nekaterih liličnih barvino keramiko.

Med dobro ohranjene artefakte sodijo praskala, zlasti pa kremene strelce raznih oblik in velikosti. — Vprašanje izkopane živalske kosti, kjer je bila zastopana srna, morda tudi domača ali divja svinja, in govedo, pačkajo temeljite biološke raziskave.

Zanimiva je tudi ugotovitev, da so elementi tukaj izkopanih objektov sorodni elementom Lengyelske knulture, ki sodi v območje med Blatnim Jezerom, Donavo in Savo. Možna je tudi povezava elementov tukajšnje kulture s kulturo mostičarjev na Ljubljanskem barju.

O pravilnosti teh in nekaferih drugih predpostavk pa se bo dalo sklepati šele na podlagi novo izkopanih objektov, na katere bodo brez dvoma naleteli na dokaj prostranem terenu.

Vsekakor pa nam te arheološke naštebe odpirajo prva poglavja predzgodovinske kulture na Gorenjskem, dočim so kultura mostičarjev na Ljubljanskem barju.

Pismo obveznikov predvojaške vzgoje

Pretekli teden smo obvezniki predvojaške vzgoje centra »Inteks« iz Kraja obiskali vojaško edinico na Vrhniku. Po učenem načrtu, ki je precej obširen v pester, saj obsegza za vse leto 96 ur, je tudi tema, v kateri naj bi se mladinci spoznali s taktično-tehničnimi vrtilnimi tanka.

KADROVCI CRNE GORE SE V JESENISKI ZELEZARNI PRIPRAVILJAJO ZA ZELEZARSKE POKLICE

Odkar grade v Nikšiću novo Zelezarno, je v jeseniški železarni stalno okrog 200 kadrovcev, Crnogorcev, ki se tu usposabljajo za razne metalurške poklice. Zelezarna Nikšić nudi v jeseniški železarni stalen tečaj, ki jim po dvoletni praksi omogoča polaganje izpita za kvalificiranega delavca. Te dni je zaključila tak tečaj nova skupina kadrovcev iz Nikšića. Po zaključenem tečaju je pristopilo k polaganju izpita 38 kandidatov. Izpit je opravljal 28 delavcev, medtem ko imajo ostali popravne izprite iz enega ali dveh predmetov, nekaj pa je tudi takih, ki bodo morali polagati še enkrat izpiti v celoti. Izgleda, da bo imela Zelezarna Nikšić, čim bo pričela normalno obravnavati, dovolj kvalificirana kadra, ki ga v največji meri vzgaja Zelezarna Jesenice. P. U.

PRI COLNARJENJU SE JE SMRTNO PONESRECIL

13-letni Riko Oredkar z Javornika je šel v petek popoldne colnarit na zajezeno Savo na Javorniku. Imel je železen, okrog 200 kg težak čoln. Ko ga je tok zanesel proti jezu je skočil iz čolna hoteč se rešiti. Čoln pa ga je odrnil in padel je čez jez. Verjetno je padel nanj čoln in mu zadal težke poškodbe. Še živega, vendar nezavestnega so rešili iz vode. Imel je zlomljeno hrbitenico, močne udarce po glavi in licu ter na trebuhi 8 cm dolgo in pol centimetra globoko rano. Poškodbam, ki jih je dobil v borbi s čolnom in jezom je takoj podlegel. Posrečen je bil odličen dijak gimnazije, zelo miren in nadveč priljubljen, zato je njegova nesreča toliko hujje prisadela vse tovariše. — k—

Zaprosili smo tovarno »Inteks« za avto, komando na Vrhniku pa za dovojjenje, da si tank lahko ogledamo. Točno ob dogovorjenem času smo prispevali na Vrhniko, kjer so nas že čakali in z veseljem sprejeli tamkajšnji vojaki in oficirji. Razkazali so nam še več kot smo pričakovali.

Za ves trud in požrtvovalnost se najlepše zahvaljujemo vojakom in oficirjem iz Vrhnik, kakor tudi upravi podjetja, ki nam je dala na razpolago avto.

Obljubljamo, da bomo v naprej vlagali še več truda, da izpopolnimo svoje znanje na področju poznavanja vojaške tehnike, takteke in oružja, da se čim bolj pripravimo za odsluženje kadrovskega roka in obrambo domovine.

Center »Inteks« Kranj.

Otvoritev avtomatske telefonske centrale

Domžale, 30. junija.

Danes popoldan je bila v Domžalah svečana otvoritev avtomatske telefonske centrale. Te svečanosti so se udeležili razen številnih zastopnikov dežavskih svetov tudi direktorji podjetij, predsednik dežavskega sveta podjetja za PTT Dragica Rome, direktor PTT Jože Grbec in direktor podjetja »Iškra« iz Kranja tov. Silvo Hrast. Otvoritev avtomatske telefonske centrale je za Domžale vsekakor pomemben dogodek, zlasti za gospodarske organizacije in druge ustanove, ki mnogokrat uporabljajo telefon. S tem bo možna hitrejša zveza zlasti v medkrajevnih pogovorih, kar bo vsekakor odstranilo marsikatero nevšečnost, zlasti pa je zboljšanje telefonskega prometa narekovala nenehno razvijajoča industrija v Domžalah in Centrali. Centrala ima možnost za 200 priključkov, kar so bo ob potrebi še povečalo. Ob tej priliki je bila otvoritev tudi prve javne telefonske govornilice v Domžalah, ki bo prebivalstvu v prečejšnjem korist.

Hkrati so danes otvorili tudi avtomatsko telefonsko centralo v Mengšu s 50 priključki, kar bo tudi za Mengše zelo važnega pomena.

E. Löhndorff:

TROPSKA SIMFONIJA

4

Trije nenavadni ljudje so to, ki so zdaj postali moji tovariši. Najbolj me zanimal Francooz. Tudi on se je pri vinu omečal. Od začetka je odločno odklanjal alkohol, zdaj mu pa s prstimi pokajajoči, režeči se Braziljanec nikakor ni mogel dovolj hitro nataknati čaše...

Don Rafael nam je zaplesal pristni coon iz Luisijane. Vsak je povedel kako prigodo iz svojih doživljajev. Billy o lenobrem, lagodnem življenju ameriških vojakov, ki je tako uspavajoče, da ni več vzdržal in je pobegnil. Sam je poročal o svoji ladji in njen kapitan je bil po njegovem opisanju pravi pravčati satan. Jaz sem pripovedoval o orhidejah.

Tedaj pa naenkrat začne govoriti Francooz. Vino je njegovo sededlo postavo dvignilo, villo v njegove že itak svetleče se oči še več ognja in izraza in v motni svetlobi žarnice prekrilo njegova lica z globoko zlatim tonom.

JULES PRIPOVEDUJE

... V provinci Boyaka, tam, kjer so preje domovali Cibci — če veste, kdo je to, mon Dieu — tam leže rudniki Muzo, tam lomi in izpira tisoč mož, od katerih je večina črnecov, takih kot je naš prijatelj Don Rafael, pod vojaško stražo dragocene zeleni kamne, smaragde! Pragozd je tam! Pragozd, strahotno vroč vlažen in lepljiv, v njem je za nas Evropece že dihanje in hranjenje samo muka in napor. Toda dihati in jesti, prijatelji, je treba, če hočete trdo delati.

Sicer končno lahko žvečiš colo kot Indios, kajti to te osveži in zelo pomaga. Mon Dieu, tri leta sem bil v Muzu in dve v Choci v platinovih jamah!

»Povej, ali je kaj žensk tam gori v Muzu?« ga prekine Sam. Francooz maha s suhim, daleč iz prekratkih, umazanih rokavov štrelčimi rokami. Oči se mu bliskajo, sunkoma diha: »Ženske? — Mon Dieu, tu v tem mestu so me pogubile, ko sem s tisoči pesovos čakal na parnik za povratek domov!«

»Clovek, vprašam te, če jih je v Muzu kaj?«

Nekaj sekund bulji Francooz v Sama lot da ga ne razume, s svojim tvoženjem, musjé Jules, sicer nas pride ponoči tlačit po potegne s prst, krepljam podobnimi, po čelu, oči mora! Toda povej — tako preklemansko brihten si — povej no, vidno se spet zaveda, in nadaljuje: »V Muzu? Da, nekaj jih je kaj pa si bil prej, preden si prišel na pasjo deželo!«

majhne »pierres de chasteau«, haha, mon Dieu, da, pierres de chasteau na rokah!«

Spet prekine Sam: »Lepo te prosim, musjé, če že pripoveduješ, tedaj nikar ne tvezi otrobov, da te sam zlodej ne razumel!«

Kakšna reč pa je to?«

»Najbrž misli »deviške kamne«, ki jih nosijo menda ženske

kot okrasje. To bodo neke vrste talismani, se mi zdi, »se vtaknem vmes in skušam mriči. Francooz pa sploh ne opazi, da ga je kdo prekinil. Zroc predse, zlije vase kozarec vina in s hibkim, monotonom glasom pripoveduje dalje: »Pierres de chasteau!«

Mon dieu — in v rudniku je kot v peku! Podnevi in ponoči

hrustajo stroji drobili, grebejo bagerji, sumi voda, grme mine,

bobnede se rušijo drevesa, ljudje preklinajo in umirajo,

pomeji žgo sonce, ponodi gloda mrz. Vsi moški pa so podobni hudičem, mon Dieu! Smaragdna mrzlica je, ki jih obseda! Umolime in izprazni kozarec.

»Pripoveduj jim kaj o Chocu, starci!« meni Don Rafael rahlo

kot prigovarjal otroku. Spet opisujejo koščene roke, podobne skeletu, kroge in arabeske nad mizo. Na njej oblikuje razlitko kupčki cigaretnega pepela.

»Choco! začne, »najprej moraš dol po Rio San Juanu, ki

teče rumeno skozi zeleni gozd, potem prideš tja, kjer kopljijo

ljudje sivo platino, ki so je v srednjem veku Spanci zmetali

na vagonje v morje, ker niso poznali njene vrednosti. Da, kjer

mi revni ljudje, uboge, blazne bestje, kar v resnicu smo, izko-

pavamo platino! Pri tem sonce žge na možgane, mon Dieu, in

čez nekaj časa postanejo roke od neprestane vlage kot nagnite

telj pa bi rad vedel, če so v Chocu ženske.

»Fina dežela, goddamn, meni kratko Billy, njegov prija-

te, kajti to je vse vse!

»Kot štirihndvajset jih ne dobi dovoljenja, mon Dieu! Večinoma

vse so iz plemena Indios, vendar pa vse nosijo svilene oblike

in si lakirajo nohte na rokah svetlordeče s sokom drevesa

gobe.«

»Palo Araco, kaj raste tam?«

»Finá dežela, goddamn, šepeta eden, drugi pa mrmlja za-

mišljeno: »S tem drevjem, če bi raslo pri nas doma, bi se dalo

trgovati, strela božja! Potem pa pravi Francooz: »Stop! Nehaj

mora! Toda povej — tako preklemansko brihten si — povej no,

ne doseže zelenosenečnatega skrivališča v močvirju. Edini, ki se

zares prav ne zmenijo za trušč, sličen grmenju neurja, ki

ga ustvarja človek, sni krokodili.«

Oprezajoče više oči Portugalca na stisnjeneh ustnih starca,

pa si prejše, vendar pa si prejše.

»Oprezajoče više oči Portugalca na stisnjeneh ustnih starca,

pa si prejše, vendar pa si prejše.

»Oprezajoče više oči Portugalca na stisnjeneh ustnih starca,

pa si prejše, vendar pa si prejše.

»Oprezajoče više oči Portugalca na stisnjeneh ustnih starca,

pa si prejše, vendar pa si prejše.

»Oprezajoče više oči Portugalca na stisnjeneh ustnih starca,

pa si prejše, vendar pa si prejše.

»Oprezajoče više oči Portugalca na stisnjeneh ustnih starca,

pa si prejše, vendar pa si prejše.

»Oprezajoče više oči Portugalca na stisnjeneh ustnih starca,

pa si prejše, vendar pa si prejše.

»Oprezajoče više oči Portugalca na stisnjeneh ustnih starca,

pa si prejše, vendar pa si prejše.

»Oprezajoče više oči Portugalca na stisnjeneh ustnih starca,

pa si prejše, vendar pa si prejše.

»Oprezajoče više oči Portugalca na stisnjeneh ustnih starca,

pa si prejše, vendar pa si prejše.

»Oprezajoče više oči Portugalca na stisnjeneh ustnih starca,

pa si prejše, vendar pa si prejše.

»Oprezajoče više oči Portugalca na stisnjeneh ustnih starca,

pa si prejše, vendar pa si prejše.

»Oprezajoče više oči Portugalca na stisnjeneh ustnih starca,

pa si prejše, vendar pa si prejše.

»Oprezajoče više oči Portugalca na stisnjeneh ustnih starca,

pa si prejše, vendar pa si prejše.

Ob zaključku šolskega leta

Proslave in razstave na osnovnih šolah v Kranju

Letos so šolski odbori skupno z vodstvi osnovnih šol priredili ob zaključku šolskega leta sestanke državljakov z učiteljskimi zbori in članji šolskih odborov, ter jim v Kranju in na Primskovem pridružili tudi zaključne šolske proslave. Intimnost proslav je pokazala, da bi bilo vredno tudi med šolskim letom ob raznih proslavah združiti vso to široko šolsko družbo. Podana poročila so boli ali manj zajeli celotno problematiko dela, razmer in uspehov vsake posamezne šole ter dela samih šolskih odborov.

Po teh zaključnih proslavah so odprti šolske razstave tudi v Kranju, na Primskovem in v Stražišču. Te razstave so pokazale, da šole le niso tako statične, kakor jih radi očitamo, temveč, da se je izvršil precejšnji premik v smislu reformnih načel.

Razstava na Primskovem je na primer dokazala dejavnost pionirske organizacije. Razstavljeni grafiki so pokazali na izredno uspešno varčevanje učencev, razširjenost tiska med mladino, delo mlečne kuhinje, izraženo v kalarijah in denarni vrednosti, itd. Zanimivi so prikazi, katere potrebujejo in knjige morajo imeti učenci v posameznih šolskih letih in koliko stanejo, preglednica šol, oblika kaže odnos učenca in staršev do šole itd. Lepi izdelki učencev dopolnjujejo razstavo.

Razstava na kranjski osnovni šoli skuša prikazati sedanje načine dela v osnovni šoli. Zato so prvi razredi pripravili tedensko učno enoto, drugi razred je dal poudarka stiku s prirodno in družbo, kar zelo nazorno prikazuje sklica ekskurzij. Razstavljeni gradivo tretjih in četrthih razredov daje poudarki ideji domoznanstva. Višji

razredci so razstavili pretežno ročne izdelke in sodobna učila.

Stražiška osnovna šola je hotela pokazati potek pouka od učiteljeve priprave na neko učno poglavje preko ekskurzije do končnih pismen in likovnih izdelkov učenca. V tem pogledu so prednjaci I. in II. razredci. Tretji in četrti razred sta dala poudarka gospodarskim problemom občine, okraja in republike, kolikor so te zadeve dostopne učencem na tej stopnji. Višji razredci so razstavili predvsem bogato gradivo iz biologije, slovenščine, risanja in deklinskih ročnih del. — Poseben oddelek je kazal na delo šolskega odbora in učiteljskega zabora; v ta namen so bili razstavljeni vsi sejni zapisniki, proračun itd.

Vse tri razstave dokazujo dobre in šibke strani vsake posamezne šole. Dokazujojo, da so mnogo doseglo na področju jezika, računstva, spoznavanja prirode in družbe, da pa so v zastanku izrazne spremnosti učenca v materialu. Občuten primanjkljaj izkazujejo višji razredi v pogledu tehnične vzgoje in izdelkov fizikalnih, kemikalij in drugih krožkov, ker smo še vedno pri starem načinu obravnavanja teh predmetov. Takšno tehnično izobraževanje zlasti ovira pomanjkanje prostorov. Risano si s težavo utira pot k sodobnejšim pogledom na otroško risbo. V tem so najbolj uspel v Stražišču, kjer nekateri izdelki kažejo na lepe likovne sposobnosti učenčev.

Ob koncu leta je izdelal razred 101 dijak, 40 pa je bilo takih, ki so imeli popravne izpite, na katere so jih pripravljali učitelji in profesorji. Kratki rok, ki je bil predpisani dijakom za pripravljanje na popravne izpite, je sicer nekaterim pripomogel do brezkrnih počitnic, drugim pa onemočil učno snov predelati tako, da bi skušno uspešno opravili. Nemogoče je namreč, da bi dijak v desetih dneh osvojil snov, ki je ni mogel pregostati v desetih mesecih. Izpitne komisije so zaradi tega v največ primerih postavljene pred alternativo: ali dijakovo

znanje zadošča za oceno »zadostno« ali ne.

Od 40 dijakov je pri izpitih padlo 10; v celoti je torej od 153 dijakov uspešno dokončalo razred 131 dijakov (85,6%), padlo pa jih je 22 (14,4%).

V prihodnjem letu bodo na šoli odprli na novo še 4. razred nižje gimnazije, v katerega se je vpisalo 35 dijakov, medtem ko bodo imeli v tretji 40. Ker imata prva dva razreda parallelki, jim bo zmanjkalo učilnic in bodo moralni uvesti dopoldanski in polpoldanski pouk.

B.

Zadovoljni uspehi v Kranjski gori

Na nižji gimnaziji v Kranjski gori, ki je bila ustanovljena pred tremi leti, se je letos šolo 153 dijakov v petih oddelkih. Medtem ko se je odstotek dijakov, ki so uspešno izdelali I. polletje, ujemal s povprečnim odstotkom v okraju (56%), pa je ob koncu leta neverjetno porastel in dosegel razvedljivo 85,6%, padlo pa jih je 22 (14,4%).

V prihodnjem letu bodo na šoli odprli na novo še 4. razred nižje gimnazije, v katerega se je vpisalo 35 dijakov, medtem ko bodo imeli v tretji 40. Ker imata prva dva razreda parallelki, jim bo zmanjkalo učilnic in bodo moralni uvesti dopoldanski in polpoldanski pouk.

-ak

Razstava na Koroški Beli

Preteklo soboto je bila ob navzočnosti številnih prosvetnih delavcev iz Koroške Bele in bližnjih šol ter gostov iz Javornika in Koroške Bele, slovesno odprta razstava šolske mladine. Razstava je otvoril predsednik tukajnjega šolskega sveta tov. Petermajer, medtem ko je o pomenu razstave govoril ravnatelj šole tov. Koprlja.

V starih šolskih sobah razstavljeni predmeti prikazujejo delo obiskovalcev

vrta v dijakov nižje gimnazije.

Krožki, ki obstajajo na tej šoli že tri leta — to so: elektrotehnični, kovinarški, vežiljski, pletiški in šiviljski, razstavljajo lične izdelke, katere so učenci izdelali v prostem času. Poleg teh praktičnih del razstavljajo tudi najmlajši strelec SD »Triglav« v tem letu dosežene trofeje. Tudi taborniki prikazujejo način življenja v naravi. Zbirka novcev in šah dopolnjujeta pestrost te sobe.

V ostalih treh prostorih je zajeta v glavnem reformacija šolstva. Tu nam učitelji in profesorji prikazujejo način metod podajanja predmetov učencem. Na žalost pa te mnogo obetajoče načrte ogrožajo dosedanjí tesni šolski prostori. Zanimiv je tudi prikaz urejenih in neurejenih družinskih razmer ter njih vpliv na uspeh mladine v šoli.

Skoda, da so se pobudniki razstave odločili za tako kratek čas. Koristno bi bilo, da bi bila razstava odprta vsaj 10 dni, in ne samo tri, kakor je bilo določeno.

S. M.

Tudi v Mošnjah so razstavili

Preteklo nedeljo so učenci osnovne šole v Mošnjah priredili ob zaključku šolskega leta proslavo, kateri so predstavili še razstavo. Za proslavo je vladalo veliko zanimanje, saj so udeleženci napolnili dvorano kulturnega doma do zadnjega kotička. Vsebinsko pesta proslava, ki se je zaključila z igrico Manice Komarove »Sestrin varuh«, je trajala dve uri. Nato je sledil ogled razstave v mošnjeniški osnovni šoli.

V hodniku so bili razstavljeni modeli jadralnih letal. V prostorih, kjer so bili razstavljeni ostali izdelki pionirjev, je vzbudila pri gledalcih veliko pozornost na tabli višeca diploma, ki jo je prejela pionirska organizacija te šole v priznanje in spomin na tekmovanje pionirskih odredov v počasnosti Titovega rojstnega dne v letu 1956 od republiškega pionirskega sveta pri Zvezni prijateljstvu mladine Slovenije. Z zanimanjem so si obiskovalci ogledali tudi diaskop in mikroskop, ki ga poseduje šola. Razstavljeni predmeti so pokazali, da so učenci vložili precejšen trud v svoja prizadavanja minulega šolskega leta.

Sprito majhnega števila učiteljskega kadra je bil učni uspeh šole nadve zadovoljiv, saj je bil dosezen z 90,7%. Na šoli poučujeta le dva učitelja, medtem ko obiskuje šolo 86 učencev. Zategadelj zasluzita učitelja vse priznanje za učni uspeh, ki sta ga bila dosegla. — Solski odbor, kakor tudi starši učencev, so jima za to zelo hvaležni.

Ciril Zupan

Prvi vrsti dolžni odpreti pot do višjih kulturnih vrednot in stvaritev in mu omogočiti vsestranski duševni razvoj.

Se iz dveh vidikov je to vprašanje pereče. Prvič, tudi naša inteligence — stará in nova — se ne bo dalje duševno razvijala v sedanjih ozkih pogojih, zapadala bo še globlje v brezplodno in dolgočasno provincialno življenje, naveličana sama sebe in okolice. Drugič, že predolski, šolski in izvensolski mladini je treba približati in sistematično ter dovolj zgodaj posredovati kulturno - umetniško vzgojo, če hočemo, da ne bodo nove generacije enostransko vzgojene. Mislim, da to ni jasno ugotavljanje potreb in le počasna želja, ampak, da imamo vse potrebe sile in pogoje, da na tem področju vsaj začnemo s sistematičnim delom. Za začetek bi bilo n. pr. dovolj, da razvijemo delo obeh gledališč v Kranju in na Jesenicah, da omogočimo stalne likovne razstave v industrijskih krajih, da omogočimo kvalitetne koncerne, da organiziramo glasbeno šolstvo, da uredimo in izboljšamo študijske knjižnice, da organiziramo kvajetne umetniške prireditve, literarne nastope in slično. Vsekakor je treba bolj podpreti obstoječe kulturno-umetniške ustanove in odpreti še nove ter jih usmeriti v javno ter vzgojno delo. V količkaj razvitem kulturno - umetniškem življenju bo tudi ljudska prosveta lahko našla oporo za svoj vzpon.

Dopisujte
v „Glas Gorenjske“

Z RAZSTAVE
V PRESERNOVEM MUZEJU
Milan Fras: »Deček»

Četrти Ljubljanski festival

Dne 30. junija se je pričel četrti Ljubljanski festival, ki bo trajal tri tedne. Program je pester, saj obeta folklorne nastope beograjskega »Kola« in zagrebškega »Lada«, operne predstave ljubljanske in beograjske opere, zborne in godalne koncerte in povrh še senzacijo — nastop folklorne skupine iz Indonezije.

Tako je iz prvega, »reklamnega« festivala, porjenega iz vzpodbude Turističnega društva v Ljubljani po štiriletnih prizadovanjih, izkušnja in tudi porazih zrasla pomembna kulturna institucija, katere umetniška fisionomija se izraža od leta do leta določeno.

Ljubljana se nikakor še ne more postaviti ob ramen Salzburgu ali Dubrovniku, še skuša z raznimi prijemi privabljeni v prvi vrst obiskovalcev iz poddelja in iz ostalih republik. Čeprav je prostor za festival — z izkušeno roko mojstra Plečnika v letno gledališču preurejene Križanke — edinstven in arhitektonsko lepsi in monumentalnejši kot n. pr. v Salzburgu, pričakujemo marsikaj drugega: predvsem pri svojih nekaj skromnih hotelčkih nima nobene možnosti, spraviti pod streho kolikaj večjega števila tujih gostov.

IVERI

Ljubljanska opera je na svojem govorovanju na holandskem festivalu z uprizoritvijo opere Prokofjeva »Zajubljen v tri oranže« doživelja prodoren uspeh. Ocene holandskih in belgijskih glasbenih kritikov so nadvse laškave. Tudi v Parizu, kjer so z isto opero nastopili naši pevci v Veliki operi, uspeh ni izostal.

Največja manifestacija likovnega ustvarjanja na svetu je beneški Biennale. Razstave so se udeležile mnoge države z vseh kontinentov. Na razstavi so odločno prevladovale moderne slogovne struje. O udeležbi Jugoslovancev smo svoj čas že poročali. Bila je častna, saj je bil srbski umetnik Protić odlikovan s posebno nagrado UNE-SCA.

V Beogradu je bila odprta razstava »2000 let kitajskega slikarstva«. Razstavljeni so bili izdelki pionirjev, ki jih je vzbudila pri gledalcih veliko pozornost na tabli višeca diploma, ki jo je prejela pionirska organizacija te šole v priznanje in spomin na tekmovanje pionirskih odredov v počasnosti Titovega rojstnega dne v letu 1956 od republiškega pionirskega sveta pri Zvezni prijateljstvu mladine Slovenije. Z zanimanjem so si obiskovalci ogledali tudi diaskop in mikroskop, ki ga poseduje šola. Razstavljeni predmeti so pokazali, da so učenci vložili precejšen trud v svoja prizadavanja minulega šolskega leta.

»Evropski kulturni center« v Zenevi je razpisal mednarodno nagrado za neobjavljeni roman ali biografijo, ki naj ima posebno književno vrednost. Nagrada je znašala 2500 dolarjev. Sedaj je Evropski center objavil, da konkurs ni uspel. Predloženih je bilo sicer nad 400 rokopisov, vendar nobeden ne ustrezal postavljenim pogojem.

Pet milijard knjig je vsakoletno natisnjeno po vsem svetu, tako da privlaci na slenerga prebivalca zemeljske obale dve knjigi. Pretežna večina teh knjig je namenjena šolam in knjižnicam. Prevaja se največ — 70 odstotkov — v štiri jezike angleški, ruski, francoski in nemški.

Ljubljanska drama nastopa te dni v Parizu v gledališču »Sarah Bernhardt« in Cankarjevo dramu »Hlapci«. Upamo, da bo pred strogim pariškim kritikom in razvajanjem občinstvom afirmirala naša kulturna stremljenja s podobnim uspehom, kot Opera.

FRANCE MIHELEC: Porušeni most (1944)

Kulturne potrebe delavca rastejo

Ljudsko-prosvetna dejavnost ne zadošča več - Pogoji za sistematično vzgojno delo so dani

Na zadnji konferenci SZDL okraja Kranj je tovarši Mirko Zlatnar opozoril na preč problem kulturne dejavnosti na Gorenjskem in izrazil potrebo po sistematičnem vzgojnem delu na tem področju družbenega življenja. Zaradi aktualnosti tega vprašanja, ki terja še prejšnjo rešitev, seznanjammo z ugoščitvami tovarša Zlatnarja tudi naše bralce.

Pomanjkanje kulturno - umetniškega celotno duševno rast našega človeka in njegove kulturne izoblikovanosti. Ima to željo, da se ne bo dalje duševno razvijala v sedanjih ozkih pogojih, zapadala bo še globlje v brezplodno in dolgočasno provincialno življenje, naveličana sama sebe in okolice. Drugič, že predolski, šolski in izvensolski mladini je treba približati in sistematično ter dovolj zgodaj posredovati kulturno - umetniško vzgojo, če hočemo, da ne bodo nove generacije enostransko vzgojene. Mislim, da to ni jasno ugotavljanje potreb in le počasna želja, ampak, da imamo vse potrebe sile in pogoje, da na tem področju vsaj začnemo s sistematičnim delom. Za začetek bi bilo n. pr. dovolj, da razvijemo delo obeh gledališč v Kranju in na Jesenicah, da omogočimo stalne likovne razstave v industrijskih krajih, da omogočimo kvalitetne koncerne, da organiziramo glasbeno šolstvo, da uredimo in izboljšamo študijske knjižnice, da organiziramo kvajetne umetniške prireditve, literarne nastope in slično. Vsekakor je treba bolj podpreti obstoječe kulturno-umetniške ustanove in odpreti še nove ter jih usmeriti v javno ter vzgojno delo. V količkaj razvitem kulturno - umetniškem življenju bo tudi ljudska prosveta lahko našla oporo za svoj vzpon.

Svobode so sicer v tem oziru že napravile določen razvoj. Mislim celo, da bo že začelo škodovati družbenemu razvoju samemu, če ne bomo začeli tudi v tej smeri bolje delati. Gre za

DRUŽINSKI POMENKI

OTROK HOČE Z NAMI

Pripravite steklenice za konserviranje!

V vsakem gospodinjstvu je polno starih steklenic; začnimo jih zbirati že sedaj, da bodo pripravljene, ko se bo začel čas konserviranja prvih sadežev. Steklenice nam prav dobro nadomeste drage konserve, za različne sokove pa so edina primerna posoda.

Kaj vse lahko konserviramo v naših steklenicah? Predvsem vse jagodiče, razpečane češnje, na kočički rezano rabarbaro, sadne sokove s sladkorjem ali brez njega, želeje, redko kuhanu paradižnikovo omako ipd.

Steklenice pred uporabo temeljito očistimo in preizkusimo njih trdnost. Pomiyamo jih z vročo vodo in sodo, poplaknemo pa jih z mrzlo vodo.

Njihovo trdnost preizkusimo, če našljemo vanje kropca ali jih močno segremo v pečici. Steklenice, ki so iz slabega stekla, popokajo, ostale pa spravimo za konserviranje. Ko bomo konserviralo, bomo tiste steklenice, ki jih bomo napolnile z vročim sokom, sadjem, mezzo ipd., pred polnjenjem ponovno segrela v pečici ali v vroči vodi, tiste, ki jih bomo napolnile z mrzlo vsebino, bomo pa poprej zavleplale. To bomo napravile tako, da bomo v steklenico dale nekoliko žvepla, ga začgale in steklenico pokrile z llijakom, na tulec lija pa poveznile drugo za drugo vse steklenice. Naštali hlapci bodo uničili vse škodljive klice. Steklenice, ki so pri vratu okružene, niso primerne za konserviranje, ker se ne dajo dovolj nepročušno zapreti.

V zadnjem času zelo priporočajo za konservne posode temno steklo. V takih posodah se namreč shranki veliko manj izpostavljeni škodljivim vplivom svetlobe. Zato ne zanemarimo te posene možnosti, da si oskrbimo dovolj steklenic za sadne sokove.

Recepti

BOROVNIČEV KOMPOT

Lepo prebrane borovnice operemo, dobro odcedimo in jih posipamo s sladkorjem (3 litre in tri četrt kg sladkorja). Pustimo jih stati čez noč. Nato pa v čisti kozicci zavremo pol litra črnega vina, dodamo košček cimetove skorje, polovico vanilijeve palčke, nekaj klinčkov in limonino lupino, nazadnje pa še kavno žlico salicila. Vino najprej prevremo z dišavami, nato stresemo vanj borovnice, ko pa

KONČNO VENDAR MLEKO ZA DOJENČKE

V vseh večjih mestih in industrijskih središčih imajo dojenčki prednost v preskrbi z mlekom. Mleko za dojenčke mora biti od zdravih krav, ki so pod stalnim veterinarskim nadzorstvom. Hlevi morajo biti higienično urejeni in vsa okolica asanirana. Osebe, ki pridejo v stik s takim mlekom kot molzalice, zbiralke, raznašalke, pa morajo biti prav tako pod stalnim zdravniškim nadzorstvom. Mleko je dnevno kontroliранo, da ni v nevarnosti, da bi bilo okuženo. Tako mleko se polni samo v steklenice, ki se odpirajo le pred uporabo.

Za preskrbo dojenčkov s takim mlekom v Kranju je bilo potrebno premagati stevilne težave. Zdaj so dojenčki dobili mleko, ki so ga že doigo pogresali. Na pobudo Okrajnega higienskega zavoda in po prizadevanjih Zadržne mlekarne v Cirčah je prišlo do realizacije načrtov. Uspelo je dobiti potrebno opremo, stroj za polnjenje, izbrane so krave, urejeni hlevi in s tem odstranjene zadnje ovire.

Mleko bo polnomosten, sterilno in se bo kljub velikim stroškom za pripravo prodajalo po isti ceni kot običajno. Mlekarne v Cirčah je pokazala veliko razumevanje za to, da bodo dojenčki odslej dobivali zdravo mleko.

ZA IGRANJE

Premajhne oblekce moremo našim punčkam popraviti same na najrazličnejše načine.

vse skupaj zavre, poberemo pene. Se vroče borovnice naložimo v kozarce, navrh pa nalijemo žganja ali ruma. Kozarce prevezemo s pergamentnim papirjem in jih postavimo na suh prostor.

BISKVIT Z JAGODAMI

Penasto vmešamo 3 rumenjake, 10 dkg sladkorja in nekoliko limonine luhine, nato dodamo 17 dkg moke, v katero zmešamo žlico pečilnega praska in trd sneg treh beljakov. Biskvitno testo pečemo v pekaču, ki ga imamo za kolač, lahko pa tudi v pekaču za torto. Ohlajan biskvit trikrat prerežemo, in ga namažemo s pretlačenimi oslajenimi jagodami. Povrhu polijemo biskvit s smetano ter garniramo z jagodami.

GRAHOVE JEDI

Gospodinje navadno pripravljajo grah v omaki ali pa tako, da ga dušijo. Lahko pa ga tudi skuhamo na več načinov.

Grah v smetani: Izluščen in izbran grah dušimo na surovem maslu, dodamo malo sladkorja, sol in ga zaližemo z juho. Ko je grah popolnoma mehak, dodamo kozarec kisles smetane, v kateri smo raztepile jajce in žlico moke. Grah mora zatem še enkrat zavreti.

Grah z oljem in kisom: Zelo dober je grah, če ga skuhamo v slani vodi in ohlajenega zabelimo z oljem in kisom, dodamo sesecklanega drobnjaka, ga popopramo in jemo kot solato. Lahko pa ga zabelimo tudi s prensim maslom in drobtinami. Biti pa mora še topel.

Dne 21. januarja je pred Muhom v Vinharjah nad Poljanami padlo šest partizanov, in sicer: Rudolf Robnik, Alojz Dolinar, Ciril Petrič (vsi iz Žabje vasi pri Poljanah), Jože Novak iz Dolenjih Brd, Donat Demšar iz Hotavelj in Pavle Košir iz Poljan. — Muho domačijo so požgali Nemci, gospodarja z družino pa preselili. — Padlim horcem bodo 8. julija letos odkrili spominsko ploščo.

Tiste dni po sloviti dražgoški bitki januarja meseca 1942 je bilo.

Pečnikov vod, ki se je bojeval v sestavu Poljanske čete, se je pomikal z gorskega prelaza Kala in se preko Blešča med grbastimi vzpetinami spuščal v dolino. Utrujeni partizani so stopali po neizognjeni poti in globoko v sneg so se jim udiral zmrzla obuvala. V Srednji vasi so premostili Sočo.

Pred njimi je bila Žabja vas, kjer so vedno našli zavjetje. To pot pa niso upali tvegati.

Fantje, k Muhi v Vinharje gremo! je po kratkem posvetovanju odločil komandir Rudi. — Dobro uro hoda je do tam. Tako ne zdržimo več!

Muhova domačija je stala na samem hiši so vse mirno počivali, ko se je skupina štirinajstih partizan Pečnikovega voda blžala domačiji. — Gospodar je hitro odvedel skupino v hlev. Fantje so drug poleg drugega sladko zaspali v toplem hlevu. — Ze dolgo ni bilo tako prijetno. Bedel je le Rafael; Rudi in Jože pa sta v kuhini pripravljala zajtrk. —

Zunaj je mraz pritiskal čedalje bolj. Muhova domačija je ždela v jutranji hrihoti.

Starši se počitnic z otroci vsako leto razveselijo, zgoditi se pa tudi, da si želijo preživeti oddih brez njih. Prepričani so, da se tako bolje odpocijo. Ce otrok hoče ostati skupaj z materjo in očetom, mu tega ne smemo braniti. To bi utegnilo škodovati razvoju njegove duševnosti. Počitnice s starši ustrezajo otrokovi potrebi po varnosti, medtem ko počitnice brez njih lahko marsikaj priporomorejo k otrokovi osamosvojitvi.

Kadar se odločamo, s kom pojde otrok na počitnice, moramo v prvi vrsti upoštevati stopnjo njegove duševne zrelosti.

Otrok do 3. življenjskega leta je izredno občutljiv za še tako kratkotrajno ločitev od doma in staršev. Zato je najbolj pravilno, da otrok do te starosti preživlja počitnice skupaj s starši.

Med 3. in 6. letom je otrok že mnogo samostojnejši. Posebno se to opaža pri tistih, ki zahajajo v vrtec, saj se tam navadno zelo dobro počutijo. Počitniški sami hočejo med svoje vrstnike, kjer je mnogo živahnejše kot doma. Tak otrok bo po vsej verjetnosti tudi počitnice lahko prebil brez staršev. To velja zlasti za tiste, ki bodo preživljali oddih pri sorodnikih z otroci njegove starosti. V igri z njimi teden ali

ši, bodisi doma bodisi drugod. Ce pa že na vsak način želijo starši preživeti dopust sami, naj otroka izročijo družini, ki jo ta že nekoliko poзна. Za nekaj časa mora na vsak način z njim tudi mati, da se otrok laže privadi okolju. Oseba, ki jo bo zamenjala, pa naj v tem času opravlja vse njene dolžnosti. Po nekaj dneh se bo otrok vživel v novo okolico in ločitev ga ne bo tako težko prizadela. Odsotnost staršev pa sme trajati največ 15

dnev. Otrok od 7. do 10. leta rad letuje v družbi svojih vrstnikov na raznih taborniških, kolonijah ipd. Pogosto pride domov z zahtevo po takih počitnicah. Seveda pa tovrstnih želja ne smemo posploševati. Upoštevati moramo vse posebnosti otrokovega temperamenta. Ce spoznamo, da se na skupinskem letovanju ne bo prav znašel, da je premalo samostojen, potem ga vzemimo vsaj za nekaj časa s seboj. Priporočljivo pa je, da gre tudi v kolonijo, sicer lahko postane preveč samotarski.

Počitnice brez starev si zlasti želijo otroci od 10. do 13. leta. Mirno jih lahko pošljemo na letovanje, saj se v skupinem življenju marsičesa načičjo, zlasti še tovarišta.

LEPO IN POČENI

Tudi iz bombažne tkanine si lahko omislimo prikupno poletno obliko. Model na sliki je primeren za pikaste vzorce.

Vsepovsod ekonomičnost

Sodobna oprema

V sodobno urejenem stanovanju je v celoti zmagovalo načelo smotnosti. Izginili so tudi vsi odvečni okraski, pohištvo je praktično in izkorisčen je vsak najmanjši kotiček. Uporabna umetnost nam omogoča, da uporabimo za opremo stanovanja gradivo in predmete, ki jih izdeluje naša domača obrt. Ti predmeti se skoraj vsi brez izjeme lepo ujemajo s sodobno notranjo dekoracijo.

Zelo lepo je, če pokrijemo eno ali dve steni z mrežo iz bicevja, obrobljeno z ozkim rdečim ali zelenim okvirom. Tako dobri soba prikupejške lice in v njej lahko namestimo slike in reliefne predmete umetne keramike, ki jih dobimo v prodajalnah naše domače obrti. Mreža iz bicevja je primerna tudi za steno, kjer je nameščen obešalknik, kombiniran s klukami iz kovanega železa. Z njo lahko zaščitimo stene okoli kavča

oziroma divana. Tako sobo lepo krasil glinast lonec na nizkem podstavku iz kovanega železa. Drage in večkrat neokusne tovarniške zavesi nadomestimo z doma izdelanimi. Ne smejo pa biti preveč pestre, najbolje je, če so v dveh harmoničnih barvnih odtenkih. Barve morajo biti skladne, zato moramo pred nakupom dobro premisliti, kaj bo ustrezalo celotni opremi našega stanovanja.

Pranje majhnih kosov perila je lažje, ako ga perete na mizi in ne na stolu, teda samo takrat, ko ni treba močno pritisniti. Ako je treba močne drgniti, je bolje prati na stolu, ker pri tem uporabljamo tudi težo telesa. Večje količine perila je treba prati hitro, seveda pa je zato med pranjem potrebno daljši odmorov. S počasnim pranjem postane delo enolično in se hitreje utrudite. Vzemimo n. pr. še nošenje drva in premoga iz dravnice. Najbolje je, če drva in premog nosimo v dveh enakih posodah. Preden jih napolnite, jih postavite na dve kladi, tako da jih polne ne morete dvigniti. Nato vzemite trak, ki naj bo dosti močan in 6 cm širok, dolg pa nekaj več kakor znaša dolžinu raztegnjenih rok. Trak dajte preko ramen, kakor šal in konce ovijite okoli ročajev obh posod. S tem olajšamo delo rokam, ker se del bremena prenese na ramena. Po stopnicah hodite s pojimi stopali in ne s konci prstov. V vsakem nadstropju se malo odpotopite. Vseeno pa je vzpenjanje po stopnicah zelo naporno. Izračunano je, da človek v 4 sekundah zelo hitre hoje po stopnicah porabi 1,5 KS.

Obleka za delo naj ne bo pretežka in ne sme ovirati pri gibljenju. Sicer pa je prepričljivo raje modi, vi pa se ravnjajte po gornjih nasvetih.

Ob Dnevnu vstaje jug Smrt na

pietel načrte in jih sproti izvajal.

Najprej je peljal Nemce v kačče z Žitom, nato v vrhnje prostore, potem v izbo. Sele nazadnje jih je previdno privadel v prazno kuhinjo.

Med tem časom sta se seveda Rudi in Jože že skrila.

Prvi se je zaril globoko med vrečo moke, ki so stale med policami. Jože pa je v naglici zlezel kar pod mizo

Aha, banditen, banditen, je vrečal nemški poveljnik v veži, ko so privlekli predenj ujetnika.

Gospodinja je hitela tolmaču razlagati, da je to njihov sorodnik, da se je hotel oblastem prijaviti in da v trenutku splošne zmude in iznenadjenja pač ni vedel, kdo je prišel. Zvičača, ki jo je spretno spletla gospodin.

Pritekla je nova skupina policistov. Gospodarja Pavleta in Jožeta so trdo zvezali in namerili vanju puške. Iz kuhinje se je začul jok deklíc, ki sta tiščali k materinemu krilu. Medtem pa so policisti že privlekli Rudijev truplo iz shrambe.

Policisti so postali neizprosnii. Tako so vso družino, staro mater, gospodijo z dvema otrokoma in služkinjo, odvleki k sušilnicu v breg. Niso jim dali časa obleči se. — Z Bukovega vrha je pritiskal hladen veter, ki je nešrečne premrazil do kosti... Staro

Mali oglasi

Moško kolo, odlično ohranjeno počeni prodam. Radovljica, Ljubljanska cesta št. 49.

Zamenjam dobro ohranjeno moško kolo za ženskega. Antolič, Tomšičeva 4, Kranj.

Zamenjam kuhanje in sobo v Kranju za enako v Radovljici. Naslov v upravi lista.

Prodam tako leseno weekend hišo s 600 kvadratnih metrov ograjenega vrta v Senčurju 181, zaradi družinskih razmer. Janez Jenko, Senčur 181.

Pripravljalni odbor za proslavo 20-letnice velike tekstilne stavke v Sloveniji naproša vse, ki so stekali odnosno ki vedo, kjer se nahajajo plakatki iz stavke, kot tudi drugi material (slike, žigti itd.), da ta material posodijo, odnosno obvestijo, kje se ga lahko prefotografira. Stroški povrnemo.

Za sodelovanje se zahvaljujemo.

Pripr. odbor Kranj, Park Svobode 4

Prodam kravo po drugem teletu. — Ima 10 litrov mleka dnevno. Naslov v upravi lista.

Prodam lepo stavbo parcelo, poizve se Primskovo 141.

Komunalna banka v Kranju obvešča individualne graditelje stanovanjskih hiš, da bo sprejemala prošnje za dolgoročna posojila vsak mesec v dneh od 15. do 20. v mesecu.

Prodam visoko omaro in štedilnik po ugodni ceni. Naslov v upravi lista.

Kadilice Gorenjske! Zahtevajte povsod priznano najboljše cigarete in to Sarajevske tobačne tovarne.

Skladišče v Ljubljani, Kolodvorska cesta 26.

KINO - TE DNI BOMO GLEDALI

KINO »RADIO- JESENICE

6. julija ameriški barvni film »Mirni človek«.

7. do 9. julija ameriški barvni kavbojski film »Borba za zemljo«.

Predstave vsak dan ob 18. in 20. uri. Ob nedeljah predstave ob 18. in 20. ur, v slučaju slabega vremena predstava tudi ob 16. uri. Vsako nedeljo dopoldan matineja mladinskih filmov.

KINO »PLAVZ« JESENICE

6. julija ameriški barvni film »Mirni človek«.

Od 7. do 10. julija ameriški zabavni film »Na divjem zapadu«.

Predstave vsak dan ob 18. in 20. ur. Ob nedeljah predstave ob 18. in 20. ur, v slučaju slabega vremena predstava tudi ob 16. uri. Vsako nedeljo dopoldan ob 10.30 uri matineja mladinskih filmov. V ponedeljek zaprt.

KINO »ZIROVNICA«

7. do 8. julija ameriški barvni film »V vrtincu«. — Predstave v soboto ob 20.30 uri in v nedeljo ob 17. in 20. ur.

KINO DOVJE MOJSTRANA

7. in 8. julija ameriški barvni film »Dvoboje pri srebrnem potoku«. Predstava v soboto ob 20. uri in v nedeljo ob 18. in 20. ur.

KINO »SORA« SKOFJA LOKA

Od 6. do 8. julija amer. barv. film »Letno gostovanje«.

KINO »KRVAVC« CERKLJE

7. in 8. julija ameriški film »Slavolok zmage«. Predstave v soboto ob 20.30 uri in v nedeljo ob 16. in 20. ur.

NEDELJA, 8. JULIJA

7.35 Operetne melodije.

8.00 Otroška predstava — Niko Kuret: Zlatorog (ponovitev).

8.30 Pisan spored slovenskih narodnih pesmi in domačih napefov.

SREDA, 11. JULIJA

11.50 Za dom in žene.

12.40 Srbske pesmi na narodne teme po basist Miroslav Čangalović.

14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnične.

15.35 M. Glinka: Ruslan in Ljudmila — J. Gotovac: Kolo iz opere »Ero iz onega sveta« — J. Gotovac: Suite iz opere Morana.

16.00 Utrinki iz literature — Starokatoliška zgodba: Knjižni molj.

18.00 Reportaža.

18.15 Samospevi jugoslovenskih skladateljev.

18.45 Radijska univerza — Ladislav Struna: Delo tehničke sekcijske terminološke komisije.

20.00 A. Foerster: Gorenjski slavček, opera v III. dejanju, izv. solisti, zbor in orkester ljubljanske opere, dirigent Rado Simoniti.

CETRTEK, 12. JULIJA

11.45 Dober dan — otroci! (Willins, Lindquist: Mali sion).

12.40 Koncertni valčki.

13.35 Od arije do arije.

14.30 Turistična oddaja.

15.35 Koroške narodne v priredbi Pavla Kernske poje vokalni kvintet Anton Neffat.

16.00 Utrinki iz literature — Janez Menart: Cudovite sanje gospoda Mačka.

16.20 40 minut z našimi in inozemskimi solisti.

18.00 Iz naših kolektivov.

18.15 Vasilijs Mirk: Simfonična sulta.

18.50 Domača aktualnosti.

20.00 Cetrtek večer domačih pesmi in napefov — sodelujejo priljubljeni ansamblji in solisti.

21.00 Potopisi Karla Capka.

RAZPIS

Kmetijska zadruga Brnik razpisuje mesto upravnika. Pogoji: srednja strokovna šola in večletna praksa v kmetijskih zadrugah. Ponudbe poslati na KZ Brnik, p. Čerkje.

Upravni odbor Opekarne Bobovk pri Kranju razpisuje mesto računovodja. Plača po tarifnem pravilniku oziroma po dogovoru. Pogoji: najmanj 1-letna praksa v računovodstvu ali 2-letna v knjigovodstvu.

Kaj ima na spredelu

Radio Ljubljana

9.30 Še pomnite tovariši...? — Jožica Veble: Kravna pot.

11.15 Oddaja za Beneške Slovence.

12.00 Pogovor s poslušalcem.

16.30 Nočni lov na Jadranu, reportaža.

17.00 Promenadni koncert.

18.00 Radijska igra — S. Maugham: Deževje.

20.00 Večerni operni koncert.

22.15 Nočni koncert Stanjlo Rajčič: Koncert za čelo in orkester Josip Slavenski: Štiri balkanske igre.

PONEDELJEK, 9. JULIJA

11.05 Opoldanski koncertni spored — Felix Mendelssohn: Koncert za klavir in orkester št. 1 v g-molu. Edward Lalo: Namouna, sulta.

11.50 Za dom in žene.

12.00 Pesmi raznih narodov pojata zboru Primorskij študentov p. v. Antonia Nanuta in »Lira« iz Kamnika p. v. Cirila Vremščaka.

12.40 Skladbe Emila Trojana igra Mariborski pihalni ansambel p. v. Draga Lorbeka.

14.30 Radijski leksikon.

15.35 G. Donizetti: La Favorita, uveratura, B. Britten: Intermezzo iz opere »Peter Grimes«.

16.00 Utrinki iz literature — Ceram: Faraonovo vstajenje.

18.00 Kronika iz naših mest.

18.45 Kulturni obzornik.

20.00 Rezervirano za posnetke s festivala »Praška pomlad«.

TOREK, 10. JULIJA

8.30 Radijski roman: Jan de Hartog: Thalassa — IX.

9.30 Fritz Raab: Med Eskimi na Aljaški (prev. Majda Klemenčič).

9.55 Serenada v mesecini (življenje in delo skladatelja Glenna Millerja).

11.45 Cicibanom — dober dan! (Martha Crawford: Pikec — Gustav Strniša: Muca — Maca).

13.35 Priljubljene arije iz francoskih oper.

15.35 Mladinski zbori pojo.

16.00 Utrinki iz literature — Pesmi Kristina Sulerjeve.

16.20 Popoldanski koncert — Johann Sebastian Bach: Brandenburgski koncert št. 4 v G-duru. Wolfgang Amadeus Mozart: Simfonija št. 35 v D-duru »Haffnerjeva«.

18.00 Sportni tednik.

18.30 Skladbe slovenskih avtorjev poje Mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sikoška.

18.50 Zunanje-politični feljton: Embargo — novi zid okrog Kitajske se ruši.

20.30 Tedenski notranje-politični pregled.

21.00 Radijska igra — F. Hoerschmann: Pot osmih minut.

22.15 Primoz Ramovš: Tretja Simfonija.

SREDA, 11. JULIJA

11.50 Za dom in žene.

12.40 Srbske pesmi na narodne teme po basist Miroslav Čangalović.

14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnične.

15.35 M. Glinka: Ruslan in Ljudmila — J. Gotovac: Kolo iz opere »Ero iz onega sveta« — J. Gotovac: Suite iz opere Morana.

16.00 Utrinki iz literature — Starokatoliška zgodba: Knjižni molj.

18.00 Reportaža.

18.15 Samospevi jugoslovenskih skladateljev.

18.45 Radijska univerza — Ladislav Struna: Delo tehničke sekcijske terminološke komisije.

20.00 A. Foerster: Gorenjski slavček, opera v III. dejanju, izv. solisti, zbor in orkester ljubljanske opere, dirigent Rado Simoniti.

CETRTEK, 12. JULIJA

11.45 Dober dan — otroci! (Willins, Lindquist: Mali sion).

12.40 Koncertni valčki.

13.35 Od arije do arije.

14.30 Turistična oddaja.

15.35 Koroške narodne v priredbi Pavla Kernske poje vokalni kvintet Anton Neffat.

16.00 Utrinki iz literature — Janez Menart: Cudovite sanje gospoda Mačka.

16.20 40 minut z našimi in inozemskimi solisti.

18.00 Iz naših kolektivov.

18.15 Vasilijs Mirk: Simfonična sulta.

18.50 Domača aktualnosti.

20.00 Cetrtek večer domačih pesmi in napefov — sodelujejo priljubljeni ansamblji in solisti.

21.00 Potopisi Karla Capka.

Skupina upornih zapornikov obsojena

Dne 22. junija t. l. je bil v porotni dvorani okrožnega sodišča v Ljubljani, nenačven proces. Zagovarjati se je moralo 10 mladih otočcev (po večini iz južnih republik), ki so se postavili v oktobru leta 1955 proti naši severni meji z namenom, da pridejo v tujino, kjer jih je menda čakalo »boljše življenje«, brez dela in truda. Naši budni mejni stražarji pa so jih visoko v gorah zatolit in jim pokazali pot nazaj v domovino. Okrajno sodišče v Radovljici jim je prisodilo za ta podvig po 5 do 6 mesecev zapora.

Vendar pa se mladičem, kar je videti, avanturistične žile tudi za zapahi niso ohladile. Zlasti 18-letni Ivan Mikolčevič iz Prveče pri Novi Gradini je bil nepomirljiv. Pridobil je najprej Tineta Juvančiča z Loža, nato

KROSNJARJI NA DELU

Po starem in novem Sarajevu

Bežen vodič po mestu

VROCI VRELCI POSLEDICA POTRESA

Močan potres v Kaliforniji, ki je bil pred kratkim, je povzročil v sosednji mehiški pokrajini Dolnja Kalifornija nastanek vročih vrelcev. Znanstvena odprava, ki je odšla na kraj, je ugotovila, da je v puščavi, kjer dolej ni bilo vode, nastala razposta, 30 cm široka, dober meter globoka in 28 km dolga, iz katere vre vroča voda. Na minuto jo priteče 20.000 litrov.

DRAGE NOCNINE V PARIZU

V znamenju pričakovanja večjega dotoka ameriških turistov, so cene gostinskeh uslug v Franciji zvišali za 10 do 50 odstotkov. Cene so dvignili tudi v Italiji. Trdijo, da bo zaradi visokih cen porabil ameriški turist v Parizu okoli 30 dolarjev dnevno. Soba v prvorazrednem hotelu v Parizu stane 15 do 20 dolarjev za noč. Poročajo, da bo letos odšlo v Evropo na oddih nad 550.000 Amerikancev, od tega 125.000 z lastnimi avtomobili.

KAČA V KRAVJEM ŽELODCU

Krava Božidarja Nikolića iz vasi Aleksandrovec pri Požarevcu je začela nenašoma hirati. Lastnik je poklical veterinarja, ki je menil, da je krava metljiva in ji tudi dal zdravila proti teji bolezni. Tri dni nato je šla od krave skupno z blatom mrtva kača, dolga en meter. Kača ni bila strupena. Tako potem je krava ozdravela in se hitro pravila.

STARO DREVO

Drobčen fosilni drevesni list, ki ga hrani v ameriškem Nacionalnem muzeju, je po mnenju znanstvenikov star 60 milijonov let. Tako je ugotovil geolog dr. Brown, ki je z merjenjem radioaktivnosti določil njegovo starost. Po njegovem mnenju je to prvi fosil, ki je zanesljivo list rastline, znane pod nazivom »nebesko drevo«.

LJUDJE SO VISJI

Neki ameriški antropolog, ki je več let proučeval vpliv podnebja na rast ljudi, je prišel do zanimivih zaključkov. Dognal je, da višina ljudi raste vprosredno z oddaljenostjo kraja prebivanja od tropskega pasu. To pomeni: čim hladnejši je kraj, tem višji ljudje tam prebivajo.

Prvikrat sem bil v Sarajevu leta 1949. Tedaj je bosensko glavno mesto napravilo name vtič velenega gradbišča. Ko sem ga letos junija vnovič obiskal, sem presenečen ugotovil, da je graditev v bosenski metropoli obrodila bogate sadove. Tam, kjer so se pred leti vzpenjali zidariji po odrh, se danes pno v nebo večnadstropne stavbe, moderne zgradbe, v katerih so našli stanovanja tisoč mestnih prebivalcev. Bodisi da nameriš korak po ulici Jugoslovanske armade, na Djidikovac, ali po sarajevski magistrali, ulici Maršala Tita, povsod te zamami pogled na desetine in stotine novih javnih zgradb, med katerimi so vredne pozornosti zlasti sodobni Higienički institut, ves iz belega kamna, ogromna, nedvomno najlepša in arhitektonsko najzanimivejša železniška postaja na Balkanu in vrsta udobnih, večnadstropnih stanovanjskih blokov. Spominjam se, da je ob prvem mojem obisku napravila beden vtič zasilna železniška postaja, na katere hodnikih so križem kražem ležali kmetje na ciah kot vojščki Matjaževe vojske. Zdaj vlada v postajnem poslopju voren red; kogar zalotijo spati izven čakalnic, plača visoko kazen.

SPREHOD V ZGODOVINO

Po ozkih ulicah starega mesta je sprehod zelo zanimiv. Toda teže se je skoz gneč sprehajajoče se mnogoč prebiti z vozilom. Prijatelj me je namreč povabil na ogled Sarajeva z edino »vespo«, ki jo premore to mesto. Bila svet zatorej izpostavljena radovednost, ki je lastna zlasti mlademu rodu. Da bi bili kontrasti pestrejši, sva si za začetek izbrala staro Sarajevo, nakar bi si šele ogledala novejše predele. Toda kakor hitro sva zapustila široko ulico Ljudske armade in zavozila v vi-

Veterinarska fakulteta

Ferdinanda plačal z življenjem. Umrl je, da so naši narodi zaživeli v slobodi. Pomisliš sem na njegovo smrt: v celici priklenjenemu na verige so pustili kapljati vodo na obrito glavo.

Znored je učiteljica, ki je živila v obdobju vojnega razdoblja.

Miljaka se je leno pretakala pod mostom. Tako, brža, v prisopodobi tekoči tudi leta. Toda, ko se jih nabere več skupaj, zgrme mimo nas kot plaz. Kaj je minulost in kaj sedanjost? Tisoč let so pretekli, odkar se je tod naselič slovec. Morda dva, morda trije tisoči. Sarajeva kot mesta še ni bilo, ko je v »zemunica«, v svetovno znamen Butmiru, že prebival neolitski človek. In potem se prišli Iliri, za njimi Kelti in Rimljani. Vsaka doba je del pustila sledove: Iliri ostanke naselja na Debelem Brdu, Rimljani prav tam vojaške utrdbe. Leta 1435 se je Vrhbosne s Sarajevom polstal Turki, ki je ted poševal nad 400 let. Za njim so spet ostale številne džamije in druga znamenja srbskega in posvetnega turškega gospodarstva.

NA BAS - CARSIJI

Slednjih sva se poslovila od Princa v »vjencice«, tega spomenika mavrske kulture, ki ga je v Sarajevu dal postaviti ranjka Avstrija. Ulice so se za čudo nekam spraznilne in brez kakih večjih težav sva se s prijateljem znašla na baščaršiji. Tudi tu je veliko novega. Iz morja barakam podobnih

Sindikalni dom

Jugaste uličice, ki vodijo proti baščaršiji, slovitemu sarajevskemu trgu, je bila ovira v obliku ravnodušne množice na cestah nepremostljiva. Morala sva spremeniti načrt, in potem ko sva vozila mimo Husrefbegove džamije, pred katero so si pravoverni muslimani umivali noge, sva usmerila svojo »oso« namesto v staro Sarajevo, polje okrog dvorišča (naziv za staro Sarajevo), k bregu reke Miljacke. Na zgodovinskem Prinčevem mostu sva ustavila. Tu, poleg stavbe, ki jo je dal v minuli vojni padlim borcem in »po-vzročitelju« prve svetovne vojne, Gavrilo Principu postavljai Mestni ljudske odbor, se je odločila usoda naših narodov. Na tej stavbi je plošča z vključanimi besedami:

»S tega mesta je 28. junija 1914 Gavrilo Princip s svojim strehom

Skrite lepote Bohinja

Gorenjske bodice

Naneše včasih tako, da se tudi jaz kdaj s kom pogovarjam... Tako sem se oni dan sešel s prijateljem, in ker je ravno sijal sonce, me je povabil na klopico ob Zbiljskem Jezeru in mi začel pripovedovati... »Cakaj«, sem ga prekinil, »ali se ti ne zdi tap rostor ob jezeru nič kaj mikaven za pogovor. Saj vidiš, kako so vsa tla pred klopcami ponesnažena z živalskimi odpadki. »Saj res, mi pravi. »Pa pojdiva drugam.« — In odšla sva.

»Več, mi je pravil, »tale avtobusna postaja v Kranju je pa res nekaj posebnega. Cepav gre dnevnio mimo več kot tisoč potnikov, je okolje zelo znamerno. Umazanje je povsod do-

volj. In res, kljub temu, da imajo dva stranička, sta vedno zaprtia. Tako da se ljudje dostikrat bore s precejšnjimi težavami...« »Ubogi ljudje,« pristavim z usmiljenim polnim glasom.

»Se to ti moram povedati,« mi je dejal prijatelj. »V Dupljah imajo zgolj enega poštara, ki mora raznašati pošto v šest vasi. Ni čudno, če pošta zaradi tega dostikrat ne prispe pravčno. Saj sam ne zmore vsega. Mislim, da bi nujno morali nastaviti se enega poštara.«

»Prav imaa,« mu odvrnem.

Ze sem hotel oditi...«

»Počakaj še malo, še to ti moram povedati, se razvname moj gostobe-

sedni prijatelj. »V Podbrezjah bi morali biti lastniki psov bolj uvidenih in ne bi smeli voditi psov v trgovino z živili. Pa ne samo oni. Tudi matere dostikrat pripeljejo s seboj otroke in jih meni nič tebi nič polože na prodajno mizo. — Ne vem, koliko je to v skladu z našimi higieničnimi predpisi. Toda mislim, da tegu ne bi smeli v trgovini dopuščati...«

»Strnjam se s teboj, dragi prijatelj.« Razšla sva se. Jaz vesel, da mi ni bilo treba zbirati »bodice«, prijatelj pa zavoljo tega, ker mu je po vsem tem, kar mi je povedal, odieglo.

»Pozdravljen, dragi prijatelj in pozdravljeni dragi braći!«

VAS »BODICAR«

Plovemo tik ob otočku, cigar skupina palm, ki mole do štirideset metrov v zrak, se spaja na vrhu v zelen, s soncem na gladki tla letališča in po kratkem drncu obstane.

Zvečer zakroži Condor nad morjem hiš, potem pa lahko sede

PESMI OB OGNU

Po ušesci mi še zvene kletvice pilotu, ki se je pritoževal pri svojem predstojniku, ko nas je Don Rafael zdragal na majhno, z obzidjem obdano dvorišče. Osem, nam precej enako oblečenih moških, prekine s kvartanjem in nas pozdravi z različnimi šajljivimi opazkami. Novo najeti rudniški delavci so. Europejci ni med njimi, pač pa nežno vitek Kitajec z mehkim pogledom. Kolumbijec, ki se ziblje v mrežnici, razpeti med dvema koloma in rezljajo po oranži — pri njegovih rojakih zelo priljubljeno kratkočasje — pokima Donu Rafaelu. Pri tem izvemo, da bomo jutri pod njunim vodstvom potovali dalje in ob spremstvu čete vojakov, saj bi sicer lahko pobegnili, haha! Medtem pa se sprehamo, se počasi spoprijateljimo in lenuharmo. Stanovanje in hrana sta neverjetno dobra, zato pa nas niti trenutek ne puste brez nadzorstva, kajti rudniški upravi dolgovno že preveč. Najprej predujem in zdaj še prevoz z letalom. Vse to je treba plačati z delom! Samu in Billyju, ki bi se rada malo izprehdila, se dobrodošno posmehujejo, kajti nihče ne sme zapustiti dvorišča.

Znočilo se je popolnoma. Vsi se zdrenjamamo okrog ogromnega ognja, ki smo ga zanetili na sredi dvorišča. Debele spalne oedeje, ki smo jih prejeli, smo si ogrnili po običaju nomadov okrog pleč.

Nekdo ima predujem še v dobrem, zato najde pot med nas ogromen vrč z ognjeno cachasso in kmalu se razlega govorjenje, smeh in »stanze« ter »seguedillas« zadone v krogu.

Skoro vsi so veseli in prijetno razpoloženi. Celo Jules drobi drzno popevčico o dekletu iz Provence. Don Rafael in Kolumbijec Don Hypolito, ki je pri našem prihodu ležal v mrežnici, sta se pomešala med nas in potrepiljata zdaj tega zdaj onega po ramu. Nihče od najetih, razen starega Julesa, ne pozna rudnikov, ta pa danes ni take volje, da bi pripovedoval o njih. Oba pažnika načelno ne dajeta nobenih podatkov. Našo radovnost zavračata odkljanajo z vedno enakim odgovorom: »Boste že še dokaj zgodaj doživel! Ni tako hudo kot si menda mislite! Glavno pa je, da boste zaslužili mnogo denarja! Svetli pesosov in lepih bankovcev! Tisto malo predujem ste hitro pognali! Adelante, amigo, napolni čašo in daj naš kroži v krogu! Cachassa ne postane zato boljša, če je ne piješ!«

Globoko v strugo zlatega, lesketajočega se veletočka se izteka jezik kopnega in proti nejmu plove neznamo počasi Condor. Motorji zahrume nekajkrat za poskušnjo, jaz pa glejam na peto na ozki polotok. S temnega ozadja se je odtrgal najprej en čoin, nato drugi in za njim še tretji. V njih veslajo kleče rjavači, ki se zibljejo v mrežnici, razpeti med dvema koloma in rezljajo po oranži — pri njegovih rojakih zelo priljubljeno kratkočasje — pokima Donu Rafaelu. Pri tem izvemo, da bomo jutri pod njunim vodstvom potovali dalje in ob spremstvu čete vojakov, saj bi sicer lahko pobegnili, haha! Medtem pa se sprehamo, se počasi spoprijateljimo in lenuharmo. Stanovanje in hrana sta neverjetno dobra, zato pa nas niti trenutek ne puste brez nadzorstva, kajti rudniški upravi dolgovno že preveč. Najprej predujem in zdaj še prevoz z letalom. Vse to je treba plačati z delom! Samu in Billyju, ki bi se rada malo izprehdila, se dobrodošno posmehujejo, kajti nihče ne sme zapustiti dvorišča.

Znočilo se je popolnoma. Vsi se zdrenjamamo okrog ogromnega ognja, ki smo ga zanetili na sredi dvorišča. Debele spalne oedeje, ki smo jih prejeli, smo si ogrnili po običaju nomadov okrog pleč.

Nekdo ima predujem še v dobrem, zato najde pot med nas ogromen vrč z ognjeno cachasso in kmalu se razlega govorjenje, smeh in »stanze« ter »seguedillas« zadone v krogu.

Skoro vsi so veseli in prijetno razpoloženi. Celo Jules drobi drzno popevčico o dekletu iz Provence. Don Rafael in Kolumbijec Don Hypolito, ki je pri našem prihodu ležal v mrežnici, sta se pomešala med nas in potrepiljata zdaj tega zdaj onega po ramu. Nihče od najetih, razen starega Julesa, ne pozna rudnikov, ta pa danes ni take volje, da bi pripovedoval o njih. Oba pažnika načelno ne dajeta nobenih podatkov. Našo radovnost zavračata odkljanajo z vedno enakim odgovorom: »Boste že še dokaj zgodaj doživel! Ni tako hudo kot si menda mislite! Glavno pa je, da boste zaslužili mnogo denarja! Svetli pesosov in lepih bankovcev! Tisto malo predujem ste hitro pognali! Adelante, amigo, napolni čašo in daj naš kroži v krogu! Cachassa ne postane zato boljša, če je ne piješ!«